

VÄRLDSKULTURMUSEERNA
THE NATIONAL MUSEUMS OF WORLD CULTURE

BEGREPPSLISTA RELIGION OCH MYTOLOGI I ROMARRIKET

TILL TEMATIK I DEN DIGITALA
LÄRPLATTFORMEN *ANTIKEN*

Grundskola åk 7-9, gymnasieskola och vuxenstuderande i ämnena
Historia, SO, Religion, Svenska och Bild

BEGREPPSLISTA

Altare – En plats, ofta upphöjd, där offer eller religiösa handlingar utförs.

Amulett – Ett föremål som bärs för att skydda bäraren mot ondska eller för att ge lycka.

Artefakt – Ett föremål som är tillverkat av människor, ofta med historisk eller kulturell betydelse.

Bön – En religiös handling där man talar till en gud eller makt, ofta för att be om hjälp eller tacka.

Civilisation – Ett samhälle med utvecklad kultur, religion, politik och teknik.

Dyrkan – Att visa sin vördnad och tro genom t.ex. böner, sånger eller offer.

Ediktet i Milano – Ett kejsligt beslut från år 313 e.v.t. som gav religionsfrihet åt kristna i Romarriket.

Ediktet i Thessaloniki – Ett lagbeslut från år 380 e.v.t. som gjorde kristendomen till statsreligion i Romarriket.

Epos – Ett längre diktverk som ofta handlar om hjältar och deras äventyr, t.ex. *Aeneiden*.

Exiltrojaner – De trojaner som tvingades fly från sitt hemland efter Trojas fall.

Filosofi – Tanken att undersöka grundläggande frågor om livet, kunskap och moral.

Frigiven (slav) – En tidigare slav som har fått sin frihet.

Frälsare – En religiös figur som räddar människor från synd eller fördärv. Inom kristendomen refererar detta till Jesus Kristus.

Förbannelse – En önskan om olycka för någon, ofta uttalad av en gudom eller människa med övernaturlig kraft.

Förbannelsetavla – En platta, ofta av bly eller tenn, där man skrivit en förbannelse eller bön om hämnd, och som offrades till en gud.

Förfader – En person som man härstammar från, ofta långt bak i tiden.

Förföljelse – Systematiskt förtryck mot personer p.g.a. deras religion, tro eller identitet.

Förlossning – Den medicinska händelsen när ett barn föds.

Församling – En organiserad grupp troende som samlas kring gemensam tro och gudstjänst.

Generation – Människor födda under samma tidsperiod, ofta inom en familj eller släkt.

Gudomlig befallning – En order från en gud som inte kan ignoreras.

Hedendom – En term som används för att beskriva religioner som inte är kristna, ofta med fokus på polyteistiska (många gudar) eller naturbaserade religioner.

Helgedom – En plats som anses helig, ofta där religiösa ritualer utförs.

Himlakroppar – Objekt som finns i rymden, som planeter, stjärnor och månar.

Influerad / påverkan – Att vara påverkad av eller inspirerad av något annat.

Inskription – Text som är inristad i exempelvis en sten.

Integration – Införlivning eller sammanvävning, i detta fall hur kristendomen blev en del av statsapparaten.

Judéen – En romersk provins i nuvarande Israel/Palestina där kristendomen uppstod.

Judekristna – De tidiga kristna som ursprungligen var judar och trodde på Jesus som Messias, innan kristendomen blev en separat religion från judendomen.

Kejsarkult – Tron att kejsaren själv är gudomlig och bör dyrkas som en gud.

Konvertera – Att byta religion eller börja tro på en ny religiös övertygelse.

Kristus – En titel för Jesus, vilket betyder "den smorde", och som refererar till hans roll som Frälsare.

Kulturell påverkan – När olika idéer och traditioner sprids mellan olika grupper och samhällen.

Legend – En traditionell berättelse, ofta med historisk kärna, men blandad med fantasifulla inslag.

Martyr – En person som dör för sin tro eller övertygelse, ofta hyllad som ett helgon inom religionen.

Minnesmärke – Ett föremål, ofta en staty eller sten, som är till för att hedra någon som dött.

Missionär – En person som aktivt sprider sin religion till nya områden eller folkgrupper.

Monoteistisk – Tron på en enda gud (exempel: kristendom, islam, judendom).

Motiv – Ett återkommande tema eller ämne i konst eller berättelser, ofta med symbolisk betydelse.

Myt – En gammal berättelse, ofta med övernaturliga inslag, som förklarar hur världen eller något i samhället uppstod.

Nationalepos – Ett epos som ses som särskilt betydelsefullt för ett lands kultur och identitet.

Offergåva – Något som ges till gudarna som en gåva vid en religiös ritual, till exempel djur, mat, eller föremål.

Offerkärl / Offerskål – Behållare som används för att lägga gåvor till gudarna i religiösa ceremonier.

Offerritual – En religiös ceremoni där något offras till gudarna.

Pedestal – En upphöjd plats, t.ex. en sockel, där något eller någon lyfts fram som särskilt viktig eller helig.

Plakett – En liten platta av metall, ofta med text eller bild, som används för att minnas något eller i detta fall som religiöst föremål.

Polyteistisk – Tron på flera gudar.

Porträttbyst – En skulptur som visar en persons huvud och överkropp, ofta i marmor.

Predika – Att tala offentligt om religiösa frågor, ofta med syftet att undervisa eller övertyga andra.

Präst / Prästinna – En person som leder religiösa ceremonier.

Representation – En avbildning eller något som står för något annat, t.ex. statyer som representerar gudar.

Ritual – En upprepad religiös handling eller ceremoni med särskild betydelse.

Ritualer – Religiösa handlingar eller ceremonier som utförs på ett systematiskt sätt, ofta för att vörda gudar eller heliga företeelser.

Rökelse – Växtdelar eller ämnen som bränns för att avge en väldoftande rök vid religiösa ceremonier.

Samhällsklass – En grupp människor i samhället som har ungefär samma ekonomiska och sociala status.

Skapelsemyt – En berättelse som förklarar hur världen, gudarna eller människorna blev till.

Skrift / religiös text – Heliga texter, sånger eller böner som används i religiösa sammanhang.

Spekulativ – Något som är grundat på antaganden eller tolkningar snarare än fakta.

Statsreligion – En religion som är officiellt erkänd och stöds av staten som den främsta eller enda tillåtna religionen.

Synkretism – En blandning eller sammansmältning av olika religioner eller religiösa traditioner.

Talisman – Liknar en amulett, men används främst för att ge tur eller magisk kraft.

Terrakotta – En typ av lergods (bränd lera) som ofta användes till statyer och figurer.

Triumf – En fest eller ceremoni som markerar en stor framgång eller seger, i detta fall om den kristna religionens överlägsenhet över hedendomen (icke-kristendom).

Vision – En inre syn eller uppenbarelse, ofta med religiös betydelse.

Votivfigur / votivgåva – Ett föremål, ofta i form av en staty eller figur, som offrades till en gud som tack eller bön.

Välsignelse – Något positivt som man tror kommer från en gud, t.ex. lycka, hälsa eller skydd.

Äkta par – Ett gift par.

Ättling – En person som härstammar från en viss förfader.

Övernaturligt – Något som inte kan förklaras av naturlagarna, t.ex. andar eller gudar.